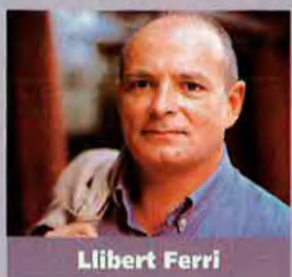

Refugls de la 'nomenklatura'

Llibert Ferri

"El negoci, la socialdemocràcia i el nacionalisme són les noves ocupacions dels buròcrates que configuraven el nucli dur del comunisme de l'Europa central i oriental."

Si el 1989, amb la caiguda del mur de Berlín, va ser la sacsejada, el 1991, amb l'esclat de la guerra a Iugoslàvia i l'ensorrament de la Unió Soviètica, va ser la visualització de la catàstrofe. En aquest 1996 que emmarcarà tota mena de cinquens aniversaris continuarem buscant el perquè de l'horror interètnic en què es va convertir el socialisme autogestionari i plurinacional de Iugoslàvia i com va poder caure com una carcassa podrida l'imperi forjat pel comunisme rus.

Però, paral·lels al debat de les causes de la catàstrofe de 1991, comencen a emergir els interrogants sobre la metamorfosi posterior. I una de les qüestions és el "què se n'ha fet" dels actors d'aquella gran representació socioideològica de set dècades. I d'entrada vénen a la memòria les venedores ambulants i els indigents dels passos subterranis de Moscou o els fugitius serbis de la Krajina i cal preguntar-se quanta d'aquesta gent, que ara pateix tant, es llevava fa uns quants anys —no pas gaires— convençuda que construïa el millor dels paradisos possibles.

Però els ulls tristos de les àvies dels *perikhodi* moscovites o de les carteres dels voltants de Vanja Luka tenen ben poc a veure amb el nucli dirigent d'aquella aventura de mala fi. On són ara aquella colla de buròcrates i d'*apparàtxik* que confonien el materialisme històric i/o dialèctic amb una mena d'oracle esotèric capaç d'inspirar sentències sobre com calia planificar la felicitat humana? La majoria d'aquells sacerdots del marxisme-leninisme s'han reciclat en tres direccions: el negoci privat o privatitzat, la socialdemocràcia electoralment rendible, i el nacionalisme mobilitzador de mites i violència.

La majoria dels qui han optat pel negoci és perquè sempre l'havien tingut ben a la vora. Són els directors de fàbrica, o simplement de botiga, que, en arribar la privatització, n'han tingut prou de canviar la condició de buròcrata-gestor per la de propietari o principal accionista.

A la socialdemocràcia, s'hi han refugiat els polítics comunistes més il·lustrats de països que ja tenien precedents històrics d'esquerra plural. I així, amb indumentària socialdemocràtica i amb programa realista, tornen a governar vells i joves comunistes a Lituània, Hongria, Bulgària i Polònia. Només en el cas dels txecs els *apparàtxik* més intel·ligents van optar per mante-

DIEGO ALQUERACHE

Tito encara és present. La nomenklatura s'ha reciclat.

nir el poder fent política de dreta neoliberal mentre l'aparell del Partit Comunista feia una lenta reconversió socialdemòcrata.

El refugi nacionalista, l'ha triat per mantenir el poder o per recuperar-lo la *nomenklatura* política de països amb minories "amenaçants" o "amenaçades" i amb nostàlgia d'imperi o de grandesa. En són un dels instruments les aliances "patriòtiques" de neocomunistes amb l'extrema dreta sense cap més finalitat que la de mantenir en el poder burocràcies polítiques que són la tapadora de la *nomenklatura* econòmica amb la qual continuen fent els negocis a mitges.

Amb finalitats idèntiques es mouen els buròcrates de Croàcia, que, en lloc d'utilitzar la disfressa roja i bruna, com a Romania o Eslovàquia, els ha estat més rendible la reconversió al nacional-catolicisme pro occidental que s'enfronta a l'amenaça del "primitivisme" eslav atribuït als serbis.

I a Sèrbia i a Rússia, l'impuls pel creixement del nacional-comunisme de Milosevic i de Ziugànov, ha vingut i ve —a banda una misèria insuportable en el cas rus— dels sentiments de nuesa i orfenesa originats per la descomposició de Iugoslàvia i de l'URSS. I la humiliació que representa la "caiguda" de milions de conciutadans a l'altra banda de noves i d'inesperades fronteres.